

Etikk, region og sykehus

Stig Anders Ohrvik og Linda Dalseg Høvik representerer Nordmørslista i bystyret og i formannskapet i Kristiansund. Foto: Inger Johanne Ohrvik/Terje Holm

Av Stig Anders Ohrvik og Linda Dalseg Høvik, Nordmørslista

Publisert: 08.03.21 13:59

Det er egentlig en utfordring å bruke de tre ordene i overskriften i en og samme sammenheng. Noen vil ha det til at region ikke har noe med sykehus å gjøre. Men det er ordet «etikk» som er problemet, og særlig dersom både region og sykehus er involvert. Nå sist fikk vi det bekreftet i pressekonferansen der GassROR vil gi 70 millioner kroner til det såkalte «fellesykehuset» på Hjelset. Men ikke helt uten baktanker. De stiller selvfølgelig noen krav til mottakeren. Nå har vel alle som har en e-postkonto lært at man ikke skal ta imot alle gaver man blir tilbudt, og særlig ikke dersom det følger med en del krav som man må innfri først. Overskriften kunne like gjerne vært «Nigeria-brevet fra Aukra» eller «Spam-forsøk fra Romsdal». Men koblingen til etikk får holde.

Selskapet GassROR vil altså gi 70 millioner kroner for å sikre «akuttsykehuset» på Hjelset. GassROR er et selskap som er eid av kommunene Aukra, Hustadvika, Rauma, Vestnes og Molde, samt Møre og Romsdal fylkeskommune.

Nå er det ikke sikkert at alle innbyggerne i Nordmøre og Romsdal er like opptatt av å sikre akuttsykehuset på Hjelset. Men uansett reiser dette en del spørsmål som angår fylkeskommunen som en av eierne i selskapet:

-Er det greit at et selskap som fylkeskommunen har eierinteresser i forvalter kapitalen sin på denne måten?

-Er det greit at et selskap som fylkeskommunen har eierinteresser i forsøker å styre beslutninger på et overordnet nivå gjennom pengegaver?

-Er dette i samsvar med fylkeskommunens etiske regler?

For å belyse disse spørsmålene er det særlig aktuelt å vise til fylkeskommunens etiske regler punkt 3:

«Vi forvaltar samfunnets fellesmidlar, og har eit fellesskapsansvar på vegner av innbyggjarane i Møre og Romsdal. Vi skal forvalte fylkeskommunen sine ressursar på den mest bærekraftige og økonomisk rasjonelle måte.»

Når man kjenner til hvor betent sykehusstriden er, og vet hvilke krefter som rører seg i regionsaken, så er det i beste fall en merkelig måte å forvalte samfunnets fellesmidler og ivareta fellesskapsansvaret på, om man støtter opp under en gave som bidrar til å forsterke motsetningene mellom regionene slik som i denne saken.

Når deler av overskuddet fra et selskap som fylkeskommunen har eierskap til blir gitt bort i gave er det uansett neppe heller i samsvar med å forvalte ressursene på «den mest bærekraftige og økonomisk rasjonelle måte.»

Når gaven blir brukt til å påvirke hvilke beslutninger som blir tatt på andre forvaltningsnivå kan man dessuten spørre seg hvordan en slik gave står seg i forhold til punkt 8 i de etiske retningslinjene:

«Vi kan ikkje ta imot eller gi personlege gåver eller personlege fordelar av ein art som kan påvirke, eller vere eigna til å påvirke, handlingar, sakførebuingar eller vedtak.»

Nå kan neppe dette sies å være en personlig gave, men at intensjonen med gaven er å påvirke handlingar, sakførebuingar eller vedtak, er i hvert fall hevet over enhver tvil.

Og da kan det også være relevant å spørre om en slik gave er forenlig med straffeloven § 389:

§ 389. Påvirkningshandel

Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som

a) for seg eller andre krever, mottar eller aksepterer et tilbud om en utilbørlig fordel for å påvirke utøvelsen av en annens stilling, verv eller utføring av oppdrag, eller

b) gir eller tilbyr noen en utilbørlig fordel for å påvirke utøvelsen av en annens stilling, verv eller utføring av oppdrag.

Hele poenget med å gi denne gaven er jo å få helseforetaket til å akseptere et tilbud om en utilbørlig fordel for å påvirke utføringen av et oppdrag.

Noen vil alltid argumentere med at dette er beslutninger som allerede er tatt, men det å akseptere en gave med slike forutsetninger og krav vil jo uansett påvirke og legge føringer for hvilke beslutninger som kan tas, - og hvilke beslutninger som ikke kan tas, - i fremtiden.

Vi forutsetter at helseforetaket i sitt styremøte 25. mars avviser å ta imot denne «gaven» fra GassROR. Vi forventer at statsråden som foretakseier avviser å ta imot gaven. Og om statsråden ikke gjør det, forventer vi at Stortinget instruerer statsråden om å avvise gaven.

Vi forventer også at fylkeskommunen gjennom sitt eierskap griper inn og stanser denne bruken av fellesskapets midler som bare er egnet til å skape enda mer splid mellom de ulike regionene i fylket.